

Rensning av källa — regnmagi.

Då exempel på regnmagi i vårt land äro sällsynta, må följande anföras ur en berättelse som prästen i Andrarums socken i Skåne, Petrus Rubenius, troligen år 1729 inlämnade som svar på en till prästerskapet ställd rundskrivelse. En punkt i denna skrivelse gällde »ibland gemene Man gående gammall allmän Tradition om något, som der å orten i gamla tiider kan wara passerat.» Det nedan återgivna utdraget är också betecknande för vad prästerna betytt för den gamla folktrons utrotande. — Avskriften är gjord ur Collectio Rönnbeckiana, Tome XIII: 3 pag. 333, Lunds Universitetsbibliotek.

»Folket menar eljest, att kyrckian skall heta S:t Bothilds kyrckia, emedan något från kyrckian på andra sidan om ett moras är en Kiälla som kallas S:t Bothilds kiälla, derutur i gamla dagar det helgade watnet till kyrckian blefwit hämtat. Wid hwilken kiälla under kortare tid än i mannaminne folket i byen hafft sin widskepelse och trodt, att när i stor torcka byqwin-norna öste ut watnet, och ränsade kiällan att det wisserl. straxt skulle komma regn, som många gånger inträffat, fast regnets nedfallande haft sine andre naturlige ordsaker. Denne widskepelse är först uti min Sal. K. Swärfaders H:r Lars Moseneii tid worden afskaffad straxt efter Kyrckioordningens publicerande. Wid mitt tillträde till detta Pastorat neml. 1719 tå starek toreka war woro en hop byqwinnor en afton wid förbemälte kiälla, att den ösa och rensa, så snart jag fick det weta, gick jag till den och afrådde dem ifrån sådan widskepelse, rådande dem söka Gud och hielp med brinnande bön och botfärdiga tårar, som straxt gingo derifrån och lämnade sitt förehafwande. Sedan hafwer jag så wäl wid Catuhiomi förklaring i kyrckian, som samma i husen underwisat mina enfaldige åhörare wachta sig wäl för sådane och dylike widskeppelser. Hwilket Gudi Lof! haft den wärkan, att de sådant sedan efterkommit och intet sedan budit till ösa el. twätta bemälta kiälla fastän sedan torckähr warit.»

S. S.

»Gryffsa» från Västmanland.

I Västmanlands Fornminnesförenings årsskrift XV (1925) publicerade undertecknad »Några anteckningar om svedjebruk, fallkratta och gaffelplog i Västmanland» och berörde därvid även ett förut i litteraturen ej omnämnt redskap, som nyttjats alternativt med fallkrattan och burit namnet »gryffsa». Jag kände det visserligen ej från detta landskap, men i Ljusnarsbergs hembygdsmuseum förvarades ett exemplar, funnet just på gränsen mellan Grangärde och Ljusnarsbergs socknar, varjämte flera uppgifter om dess förekomst i närliggande dalasocknar meddelades (a. st., sid. 66 f.). Genom förmedling av amanuensen fröken Maj Sondén vid Statens Historiska Museum blev jag senare satt i tillfälle att få ta del av ett i Kungl. Vitterhets Historie och Antikvitets Akademiens samlingar befintligt brev från den kände samlaren, seminarieadjunkten Albrect Segerstedt i Karlstad. Han insände i oktober 1893 till akademien en beskrivning jämte avbildning (fig. 1) av »ett landbruksredskap», som han erhållit från folkskolläraren Josef L. Bohlin, Pansartorp, Hällefors. Den sistnämndes skrivelse lyder: